

καὶ τὸ κατ' ἐμὲ εἶχον πλήρη πεποίθησιν ἐπιτυχίης. Καίτοι δὲ φύλαρχος, βασιλεὺς τρόπον τινὰ τοῦ λαοῦ του, δὲν εἶχεν δημοσι- βασι- λικά τινα παράσημα ν' ἀποθέσῃ, ὥστε νὰ ὑδοιοπορήσῃ ἀγνώριστος. Ἐκ δύο χονδρῶν χιτῶνων (ὑποκαμίσων) ὅστινες μὲ εἶχον ἀπομεί- νειν, ἔδωκα εἰς αὐτὸν τὸν ἕνα· ἐφόρει δὲ καὶ δερμάτινον βραχίον, ἐφαστρίδιον (jaeket) πολὺ τετριμμένον, καὶ παλαιὸν τινα πῖλον, οὗτε λευκὸν οὗτε μέλανα· ὁ ἴδιός μου ἱματισμὸς ἑλιγνὸν ἦτον εὐπρεπέ- στερος. Διὰ πλειοτέραν ἔτι προφύλαξιν συνεφωνήθη ἐγὼ μὲν ν' ἀποφαίνωμαι ὡς ὁ ἀρχηγός, ἐκεῖνος δὲ, ὅποτε ἡ χρεία τὸ ἐκάλει, ὡς ὁ ὑπὲρ τῆς μου.

Ὅσον δὲ καὶ ἂν φαίνεται γελοιώδης ἡ εἰκὼν αὐτῆ, ἡ ὑπόθεσις ἦτο σπουδαία· πολλάκις ἀνέπεμψα τὰς εὐχὰς μου πρὸς τὸν Ὑ- ψίστου, νὰ συνοδεύσῃ ἡμᾶς εἰς τὴν ὁδοιοπορίαν ταύτην. Σημει- ωτέον δ' ἐνταῦθα, ὅτι οἱ Ὀλλανδοὶ γεωργοί, μ' ὅλα ὅσα εἶπαν κατ' αὐτῶν περιηγηταί τινες, εἶναι γενικῶς φιλόφρονες καὶ φιλό- ξενοι. Ἐξαιρέσεις μὲν ὑπάρχουσι, πλην ὀλίγαι, καὶ ἴσως σπα- νιωτεραὶ παρ' εἰς οἰκονόμους ἄλλην χώραν. Τινὲς τῶν ἀγαθῶν τούτων ἀνθρώπων ἐπὶ τῶν μεθορίων τῆς ἀποικίας μὲ συνεχάρη- σαν ὅτι ἐπέστρεψα ζῶν, πολλάκις ἀκούσαντες, ὡς μ' ἔλεγον, ὅτι κατεσφάγην ὑπὸ τοῦ Ἀφρικάνου. Μέγας ἦτον ὁ θαυμασμὸς τῶν ὅτι διέφυγον τὰς χεῖρας τοιοῦτου ἀνηλεοῦς τέρατος. Τόσον βέ- θαιοι μάλιστα ἦσαν τινὲς περὶ τῆς θανατώσεώς μου, ὥστε μόλις ἐπίστευον ὅτι ἐγὼ ἤμην ὁ Μόσφατ· τὴν δὲ μαρτυρίαν μου περὶ τῆς ἐντελοῦς ἡθικῆς μεταβολῆς τοῦ Ἀφρικάνου, καὶ τῆς ἐπιστρο- φῆς αὐτοῦ εἰς τὸν Χριστιανισμὸν, ἀπέβαλλον ὡς ληρήματα μαινο- μένου. Ἐνίοτε διεσκέδαζεν οὐκ ὀλίγον ὁ Ἀφρικάνης καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ Ναμακοῦαι, ἀκούοντες γεωργὸν τινα καταρῶμενον καὶ πνέ- οντα ἀγανάκτησιν καὶ φόνον κατὰ τοῦ νομιζομένου τούτου ἀδιορ- θώτου ἀγρίου. Εἰς μίαν κώμην ἀφοῦ περιέγραφα τὸν χαρακτῆρα τοῦ Ἀφρικάνου, καὶ εἶπον ἐπὶ τέλους, «Εἶναι τῶνόντι καλὸς Χρι- στιανός,» μ' ἀπεκρίθη εἰς τῶν γεωργῶν, «Ὅ, τι καὶ ἂν εἶπες, τὸ πιστεύω· ἀλλ' αὐτὸ δὲν δύναμαι νὰ τὸ πιστεύσω· ἐπὶ τὰ θαύματα εἶναι εἰς τὸν κόσμον· τοῦτο ἤθελεν εἰσθαι τὸ ὄψοον.» Τὸν ἐνθύ- μισα ὅτι τὰ πάντα δυνατὰ παρὰ τῷ Θεῷ, καὶ ὅτι καὶ ὁ Παῦλος οὐκ ἄνευ ἐν ἔγεινε Χριστιανός, καὶ πολλοὶ ἄλλοι παρομοίως. «Ὀύ- τοι,» ἀπεκρίθη, «ἦσαν ἄλλου εἶδους ἄνθρωποι, ἀλλ' ὁ Ἀφρικάνης εἶναι εἰς τῶν κατηραμένων υἱῶν τοῦ Χάμ,» καὶ ἀπληθισμέ τινα τῶν δεινῶν ἐγκλημάτων ὅσα εἶχε πράξει. Τούτων λεγομένων, ὁ Ἀφρικάνης παρίστατο μειδιῶν, καλῶς γνωρίζων τὰς προλήψεις τινῶν ἀπὸ τούτου γεωργοῦ. Ὁ δὲ γεωργὸς ἐτελείωσε τὴν ῥηλίαν, εἰπὼν μετὰ πολλῆς ἐμφάσεως, «Ἔστω· ἐὰν ὅσα λέγεις περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου ἀληθεύωσιν, ἔχω μίαν μόνον ἐπιθυμίαν, δηλαδή, νὰ ἴδω αὐτὸν πρὶν ἀποθάνω· καὶ ὅταν ἐπιστρέψῃς, θέλω ἐξάπαν- τος ὑπάγει μετὰ σοῦ, μολοντί ἐφόνευσε τὸν θεῖόν μου.» Τοῦτο δὲν με ἦτο γνωστὸν πρότερον· καὶ ἐδίσταζον ἂν πρέπη νὰ φανε- ρώσω εἰς αὐτὸν τὸ ἀντικείμενον τοῦ θαυμασμοῦ του· ἀλλὰ γνω- ρίζων τὴν εὐλιχρίειαν τοῦ γεωργοῦ, καὶ τὴν εὐμένειαν τῆς διαθέ- σεώς του, εἶπον, «Ἰδοὺ λοιπὸν, οὗτος εἶναι ὁ Ἀφρικάνης!» Μετὰ τρυμοῦ ἀπεσύρθη ἀφ' ἡμῶν, καὶ προσήλωσε τὸ βλέμμα εἰς τὸν ἀνθρώπον, ὡς ἂν εἶχε πέσει τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀπὸ τὰ νέφη. «Σὺ εἶσαι ὁ Ἀφρικάνης;» ἐξεφώνησε. Ἐκεῖνος ἀνέστη, ἐσήκωσεν ὀλίγον τὸν παλαιὸν πῖλον του, καὶ κύψας κοσμίως, «Ἐγὼ εἶμαι!» ἀπεκρίθη. Ὁ γεωργὸς ἐφαίνετο καταπεπληγμένος· ἀλλ' ἀφοῦ διὰ τινῶν ἐρωτήσεων ἐπληροφόρηθη ὅτι ὁ ποτὲ τρόμον ἐμπνέων καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῶν μεθορίων ἴστατο νῦν ἐμπροσθέν του πρὸς ὡς ἀμῶν, ἀνέτεινε τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ εἶπεν, «ὦ Θεέ! ὅποιον θαῦμα τῆς δυνάμεώς σου! τί δὲν δύναται νὰ κατορθώσῃ ἡ χάρις σου!» Ὁ εὐμενὴς γεωργός, καὶ ἡ οὐχ ἦττον φιλόξενος σύζυγός του ἐφίλευσαν ἡμᾶς μὲ ἀφθονον τράπεζαν· ἀλλ' ἀπλήθωμεν μετ' ὀλίγον, φοβούμενοι μὴ γνωρισθῆ ὅτι ὁ Ἀφρικάνης ἦτο μετ' ἐμοῦ, καὶ ὑποπέσωμεν εἰς ὀλλήρας ἐπισκέψεις.

Ἐν τῇ Ἀκροπόλει, ὅπου τὸ ὄνομα καὶ αἱ ληστρικαὶ ἀν- δραγαθίαι τοῦ Ἀφρικάνου ἦσαν γνωσταὶ εἰς πολλοὺς τῶν κατοίκων ὑπὲρ τὰ εἴκοσι ἔτη, τὸ φαινόμενον αὐτοῦ ἐκίνη- σεν εἰς μεγίστην περιέργειαν. Πολλοὺς ἐξέπληξεν ἡ ἀνέλ- πιστος πραότης τῆς συμπεριφορᾶς του, καὶ ἄλλους ἡ εὐ-

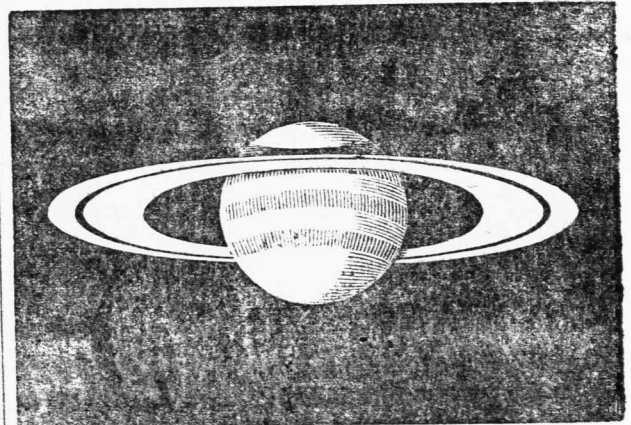
σέβεια καὶ ἡ τῶν Γραφῶν ἀκριβὴς γνῶσις του. Ἡ Καινὴ Διαθήκη του εἴλκυε μεγάλως τὴν προσοχὴν, καθὼ φέρουσα πρὸδηλα σημεῖα συχνοτάτης μεταχειρίσεως. Καὶ ἰδιαι- τέρως καὶ δημοσίᾳ προετάρθησαν εἰς αὐτὸν ἐρωτήσεις περὶ τῶν δογματῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ· εἰς ὅλας δὲ ἀπεκρίθη κατὰ τρόπον, ὅστις ἔκαμεν ἅπαντας νὰ θαυμάσωσι.

Μέχρι τέλους ζωῆς ἐβάδιεν ἀκλινωῶς εἰς τὴν νέαν ὁδὸν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς θρησκείας. Τὰ τελευταῖα ἔτη του ἐδαπάνησε διδάσκων καὶ ἐπ' ἐκκλησίας καὶ εἰς τὰ σχολεῖα. Ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου, ἐκάλεσε τὸν λαὸν ν' ἀκούσωσι τὰς τελευταίας συμβουλὰς του, καὶ ἀφοῦ καθω- δήγησεν αὐτοὺς περὶ τῆς μελλούσης διαγωγῆς των ὡς πρὸς τὰ κοσμικὰ πράγματα, τοὺς προέτρεψε νὰ ἐνθυμῶνται ὅτι δὲν ἦσαν πλέον ἄγριοι, ἀλλ' ὄπαδοὶ τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ κατὰ συνέπειαν ὅτι ἐχρεώστων νὰ διάγωσι κατὰ τὰς πα- ραγγελίας αὐτοῦ. Ἀνακεφαλαίωνων τὸν χαρακτῆρα τοῦ Ἀφρικάνου, ὅστις ἀπὸ θηριώδους ληστρικοῦ πολεμιστοῦ, ἀπὸ ἀρχηγοῦ ἀγρίας φυλῆς, κατέστη διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Εὐαγγελίου ὁ Σόλων, ἢ μάλλον ὁ Κωνσταντῖνος τῶν ὑπηκόων του, παρατρεῖ ὁ κύριος Μόσφατ·—

Πολλάκις ἐνησχληετο ὁ νοῦς αὐτοῦ εἰς θεωρίαν τῶν ἔργων τῆς χειρὸς τοῦ Ὑψίστου, καὶ πολλάκις προέτεινε τὴν ἐρώτησιν, «Εἶ- ναι ταῦτα δημιουργήματα μεγάλου τινὸς ὄντος;—τίνι τρόπῳ ἐλησμονήσαν ἐξ ὀλοκλήρου τὸ ὄνομα καὶ τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ οἱ Ναμακοῦαι, καὶ διατὶ ἡ γνῶσις αὕτη νὰ ἦναι περιορισμένη εἰς τόσον ὀλίγους;—ἡ γνῶσις αὕτη πρὸ ὀλίγου μόνον ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον;—διατὶ δὲν ἀποτείνεται πρὸς τοὺς ἀνθρώπους διὰ ζωῆς φωνῆς;» . . . Ἐνίοτε ἠπόρει τὰ μέγιστα, βλέπων τὴν διαγωγὴν τῶν Ὀλλανδῶν γεωργῶν τόσον ἀσύμφωνον μὲ τὰ παραγγέλματα τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ σχεδὸν ἐδυσκολεύετο νὰ πιστεύσῃ ὅτι ὁ Χρι- στιανισμός, ὃν αὐτὸς ἐπρέσβευον, ἦτον αὐτὸς ἐκεῖνος, πρὸς ὃν οἱ ἱεραπόστολοι διεύθυνον τὴν προσοχὴν τῶν Ναμακοῦων.

Πόσοι Μωαμεθανοὶ καὶ Ἰουδαῖοι, καὶ Ἰνδοὶ καὶ Σῖνα, ἤθελον ὑποπέσειν εἰς τοιαύτην ἀπορίαν, ἐὰν ἐμελέτων τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ κατελάμβανον τὸ πνεῦμα του!

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΑΝΗΤΟΥ ΚΡΟΝΟΥ.

Ὁ ΚΡΟΝΟΣ ἀπέχει τοῦ ἡλίου 900 ἑκατομμύρια μι- λίων· ἡ διάμετρος εἶναι 79,000 μιλίων, καὶ κατὰ συνέπειαν ὁ ὄγκος του ὑπερβαίνει τὸν τῆς γῆς 900 φορές. Τὴν περιστροφὴν αὐτοῦ περὶ τὸν ἡλίον ἐκ-

τελεῖ εἰς 29½ ἔτη· τὴν δὲ περὶ τὸν ἄξονα ἡμερησίαν κίνησιν ἐκτελεῖ εἰς 10 ὥρας καὶ 16 λεπτά· ὥστε ὁ ἑνιαυτὸς τοῦ Κρόνου εἶναι σχεδὸν τριακοντάκις ὅσον ὁ ἡμέτερος, ἢ δὲ ἡμέρα του βραχυτέρα καὶ παρὰ τὸ ἡμισυ τῆς ἰδικῆς μας. Τὸ ἔτος λοιπὸν αὐτοῦ περιέχει 25,150 περιόδους τῆς ἡμερησίας περιστροφῆς του, ἴσας μὲ 10,759 ἡμέρας τῆς γῆς.

Ὁ Κρόνος εἶναι σφαιροειδῆς, ἢ ὅπως οὖν ὅμοιος πορτογαλλίου κατὰ τὸ σχῆμα, τῆς διαμέτρου αὐτοῦ οὐσῆς 6,000 μίλια μακροτέρας εἰς τὸν ἰσημερινὸν παρὰ εἰς τοὺς πόλους. Ἡ ἐπιφάνειά του, ὡς ἢ τοῦ Διὸς, ποικίλλεται μὲ ζώνας καὶ ἀμαυράς κηλίδας. Ὁ Ἔρσχελ συνέβη νὰ παρατηρήσῃ πέντε ζώνας ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας του, ἐξ ὧν τρεῖς μὲν ἦσαν σκοτειναί, δύο δὲ φωτειναί. Αἱ ἀμαυραὶ ζῶναι εἶχον κτρινωπὴν χροιάν, καὶ γενικῶς ἐκάλυπτον μεγαλήτερον μέρος τοῦ δίσκου τοῦ Κρόνου, παρ' ὅσον αἱ ζῶναι τοῦ Διὸς κατέχουσιν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ. Κατὰ συνέπειαν τῆς μεγάλης ἀποστάσεως, ὁ πλανήτης οὗτος δέχεται ἐκ τοῦ ἡλίου μόνον τὸ ἐννενηχοστὸν μέρος τοῦ φωτὸς, ὅσον ἡμεῖς ἀπολαύομεν· ἀλλὰ διὰ ὑπολογισμοῦ εὐρέθη ὅτι ἡ ποσότης αὕτη εἶναι χιλιάκις μεγαλήτερα τοῦ φωτὸς τοῦ χυνομένου ἐφ' ἡμῶν ὑπὸ τῆς πανσελήνου. Προσέτι δὲ, περικυκλοῦται ὑπὸ ἑπτὰ σεληνῶν, αἵτινες φωτίζουσιν αὐτὸν κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ ἡλίου. Πέντε τῶν σεληνῶν τούτων ἀνεκαλύφθησαν τὴν δεκάτην ἐβδόμην ἑκατονταετηρίδα· ἢ δ' ἕκτη καὶ ἢ ἐβδόμη τὸ 1789 ὑπὸ τοῦ Ἔρσχελ, μετ' ὀλίγον ἀφοῦ κατεσκεύασε τὸ μέγα τηλεσκόπιον τῶν τεσσαράκοντα ποδῶν. Αἱ σεληναὶ αὗται, ὡς καὶ αἱ τὸν Δία συνοδεύουσαι, ὑπολογίζονται ὅτι δὲν εἶναι μικρότεραι τῆς γῆς· περιστρέφονται δὲ, ὡς ἢ ἡμέτερα σελήνη, περὶ τοὺς ἄξονάς των εἰς τὸν αὐτὸν χρόνον, καθ' ὃν καὶ περὶ τὸν ἴδιον αὐτῶν ἀρχικὸν πλανήτην.

ΔΑΚΤΥΛΙΟΙ ΤΟΥ ΚΡΟΝΟΥ.

Τὸ θαυμαστότερον περὶ τὸν πλανήτην τοῦτον εἶναι ὁ διπλοῦς δακτύλιος, ὅστις περικυκλῶναι τὸ σῶμά του, ἀλλὰ χωρὶς οὐδαμοῦ νὰ τὸ ἐγγίξῃ, ἀπέχων 30,000 μιλίων ἐξ οἰουδήποτε μέρους αὐτοῦ, καὶ συμπεριφερόμενος περὶ τὸν ἥλιον. Τοῦτο εἶναι τὸ παραδοξότερον καὶ ἐκπληκτικώτερον εἰς ὅλην τὴν σειρὰν τοῦ πλανητικοῦ συστήματος· διότι οὐδεὶς ἄλλος τῶν ἡμετέρων πλανητῶν ἔχει τοιοῦτον ἀξιοθαύμαστον παράστημα. Ὁ διπλοῦς οὗτος δακτύλιος σύγκειται ἀπὸ δύο συγκεντρικῶν δακτυλίων, ἀπεσπασμένους ἀπ' ἀλλήλων· ἐξ ὧν ὁ ἐνδότερος εἶναι σχεδὸν τρεῖς τόσον πλατὺς, ὅσον ὁ ἐξώτερος. Ἡ διάμετρος τοῦ ἐξωτέρου δακτυλίου εἶναι 204,000 μίλια, καὶ κατὰ συνέπειαν ἢ περιφέρειά του 640,000 μίλια, ἢ ὀγ-

δοήκοντα διαμέτρους τῆς ἡμετέρας γῆς. Τὸ πλάτος του εἶναι 7,200 μίλια. Τὸ μεταξύ τῶν δύο δακτυλίων σκοτεινὸν διάστημα εἶναι 2,800 μιλίων. Τὸ πλάτος ἀμφοτέρων τῶν δακτυλίων καὶ τοῦ μεσολαβοῦντος σκοτεινοῦ διαστήματος εἶναι 30,000 μίλια, ὅση δηλ. καὶ ἡ ἀπόστασις τοῦ ἐνδοτέρου δακτυλίου ἀπὸ τὸ σῶμά τοῦ Κρόνου.

Οἱ δακτύλιοι οὗτοι ῥίπτουσι βαθεῖαν σκιάν ἐπὶ τοῦ πλανήτου, ὅθεν ἀποδεικνύεται ὅτι δὲν εἶναι στίλβοντες ἀτμοὶ, ἀλλὰ συνίστανται ἀπὸ στερεῶν ὕλην. Φαίνεται δὲ ὅτι ἔχουσι μεγαλήτεραν ἀντανεκλαστικὴν δύναμιν παρ' ὅσην ἢ τοῦ Κρόνου ἐπιφάνεια· καθότι τὸ ὑπ' αὐτῶν ἀντανεκλώμενον φῶς εἶναι λαμπρότερον τοῦ ὑπὸ τοῦ πλανήτου. Δῆλον ὅτι ὁ διπλοῦς οὗτος δακτύλιος χρησιμεύει πρὸς φωτισμὸν τοῦ Κρόνου κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ ἡλίου· εἰς τοίους δὲ ἄλλους σκοποὺς ὑπηρετεῖ, ἀγνοοῦμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος. Ὁ ἥλιος φωτίζει τὸ ἡμισυ αὐτοῦ ἐν διαστήματι δεκαπέντε ἡμετέρων ἐτῶν, καὶ τὸ ἄλλο ἡμισυ εἰς τὰ ἐφεξῆς δεκαπέντε. Δις κατὰ πᾶσαν τριακονταετίαν συμβαίνει ὥστε δι' ὀλίγον καιροῦ διάστημα νὰ μὴ φωτίζεται οὐδετέρα πλευρά του, καὶ ἐπομένως νὰ ᾔηται ἀόρατος·—δηλαδή καθ' ὃν χρόνον ὁ ἥλιος παύει τοῦ λάμπειν ἐπὶ τοῦ ἐνὸς μέρους, καὶ ἀρχίζει νὰ λάμπῃ ἐπὶ τοῦ ἄλλου. Θεωροῦμενοι οἱ δακτύλιοι ἐκ τῆς μέσης ζώνης τοῦ πλανήτου, ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ ἡλίου, πρέπει νὰ φαίνωνται ὡς εὐμεγέθεις φωτειναὶ καμάραι, ἐκτεινόμεναι κατὰ τοὺς οὐρανούς, ἀπὸ τοῦ ἀνατολικοῦ εἰς τὸν δυτικὸν ὀρίζοντα, ἰσοπλατεῖς μὲ ἑκατοντάκις τὴν διάμετρον τῆς ἡμετέρας σελήνης, ἐσκοτισμένοι δὲ περὶ τὸ μέσον ὑπὸ τῆς σκιάς τοῦ Κρόνου.

Ὅπόσην ποικιλίαν λαμπρῶν καὶ μεγαλοπρεπῶν ἀντικειμένων παριστᾷ τὸ τοῦ Κρόνου στερέωμα! Αἱ ἑπτὰ σεληναὶ του, παντοίας θέσεις καὶ μορφᾶς λαμβάνουσαι, ἢ μὲν ἀνατέλλουσα ὑπὲρ τοῦ ὀρίζοντος, ἢ δὲ δύνουσα, ἢ δὲ προσεγγίζουσα εἰς τὸν μεσημβρινόν· ἢ μὲν εἰσερχομένη εἰς ἔκλειψιν, ἢ δὲ προκύπτουσα ἐξ αὐτῆς· ἢ μὲν φαινομένη ὡς ἡμισέληνον, ἢ δὲ ὀρεπανοειδῆς· καὶ κάποτε ὄλαι ὁμοῦ ἐν τῷ αὐτῷ ἡμισφαιρίῳ φεγγεβολοῦσαι·—αἱ τῶν δακτυλίων μεγαλοπρεπεῖς κινήσεις, ἐνῶ ποτὲ μὲν, καταυγάζοντες τὸ στερέωμα, ἀμαυροῦσι τοὺς ἀστέρας· ποτὲ δὲ, βαθεῖαν σκιάν ῥίπτοντες ἐπὶ τινων τόπων τοῦ πλανήτου, ἀνακαλύπτουσι τὰ θαύματα καὶ τὴν ὀξάν τῶν κατηστερισμένων οὐρανῶν—ταῦτα εἶναι σκηναὶ ἄξια καὶ τῆς μεγαλειότητος τοῦ θεοῦ ὄντος νὰ τὰς παριστᾷ, καὶ τῶν λογικῶν πλασμάτων του νὰ τὰς θεωρῶσι. Τοιαῦται ἐκπληκτικαὶ παραστάσεις σοφίας τε καὶ παντοδυναμίας ἄγουσιν ἡμᾶς εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι τὰ περὶ τὸν πλανήτην τοῦτον πολυ-

ἀριθμα λαμπρὰ ἀντικείμενα δὲν ἐδημιουργήθησαν ἀπλῶς διὰ τὰ φεγγοβολῶσιν ἐπὶ γυμνῶν βράχων καὶ ἀκάρπων ἄμμων· ἀλλ' ὅτι ἀπειροπληθῆ νοήμονα ὄντα εὐρίσκονται τεθειμένα ἐν ταῖς χώραις ταύταις, ν' ἀπολαύσῃ τὴν μεγαλοδωρίαν, καὶ νὰ λατρεύσῃ τὰς τελειότητας τοῦ Δημιουργοῦ των.

ΠΕΡΙ ΕΙΡΗΝΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΕΜΟΥ.

Ὁ ΠΕΡΙΦΗΜΟΣ Ἄγγλος Λόρδος Βροῦαμ, εἰς ἓνα τῶν ἐν Λισερπάλφ ἐκφωνηθέντων λόγων του, ἔκαμε καὶ τὴν παρατήρησιν ταύτην, ὅτι ἐπεθύμει νὰ μὴ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς τοὺς συγχρόνους νὰ φοβῶνται αὐτὸν, ἢ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους νὰ καταρῶνται τὸ ὄνομά του· ὅτι πρὸ πάντων ἐφιλοτιμεῖτο νὰ θεωρῆται ὡς ὁ φίλος τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς εἰρήνης.

Ἐχων ὑπ' ὄψιν τὸ ἐκπληκτικὸν ἔργον τοῦ ἐκ Λισερπάλφ εἰς Μαγκεστρίαν σιδηροδρόμου, εἶπεν, « Ὅτε εἶδον τὰ ἐκ τοῦ τόπου καὶ τοῦ χρόνου ἐμπόδια ἐξωμαλισμένα, ὅτε ἐθεώρησα εἶδος θαύματος πρὸ τῶν ἐκπεπληγμένων ὀφθαλμῶν μου,—ὅτε εἶδον τὰ ἔλη, ἐφ' ὧν μόλις ἠδύνατο ἄνθρωπος ἢ κτῆνος νὰ πατήσῃ τὸν πόδα του, κεκαλυμμένα μὲ δρόμον, καὶ βαστάζοντα βαρείας ἀμάξας πεφορτισμένας οὐ μόνον μὲ ἀναριμήτους ἐπιβάτας, ἀλλὰ καὶ μὲ πραγματείας τὰς πλέον ὀγκώδεις,—ὅτε εἶδον μεγάλας καὶ ὑψηλὰς γεφύρας ἐπάνωθεν κοιλάδων,—τὸν σιδηροδρόμον 60 ἢ 70 πόδας κατὰ κάθετον ὕψος ὑπὲρ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ποταμοῦ,—τοὺς βράχους ἐξωρυγμένους, καὶ τὰ ὄρη διατετραπημένα—τὴν γιγαντικὴν ἰσχύϊν τοῦ ἀνθρώπου θριαμβεύουσαν μέγαν καὶ μόνιμον θρίαμβον κατὰ τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως διὰ τῆς ἐμπειρίας καὶ φιλοπονίας του,—ὅτε ἐθεώρησα ταῦτα πάντα, ἦτο δυνατόν ν' ἀποφύγω τὰς σκέψεις, αἵτινες ὤρμησαν εἰς τὸ πνευμά μου; ὄχι τὰς περὶ τῶν μεγάλων κατορθωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, ὄχι τὰς πρὸς θαυμασμὸν τῆς μεγαλοφυΐας καὶ ἐπιμονῆς ἢ καὶ ἀνδρίας, ὅσην ἔδειξεν ἀντιτασσόμενος εἰς τὰ ἐκ τῆς ὕλης ἐμπόδια—ὄχι, ἀλλὰ τὴν λυπηρὰν σκέψιν ὅτι ἅπαντες μὲν οὗτοι οἱ θαυμαστοὶ ἀγῶνες, οἱ τόσον γόνιμοι ἐπαίνου, ἀλλ' οἱ τόσον γονιμώτεροι διαρκῶν ἀγαθῶν πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα, ὅλος οὗτος ὁ εἰρηνικὸς καὶ ἀθῶος καὶ ὠφέλιμος θρίαμβος κατὰ τῶν στοιχείων καὶ κατὰ τῆς φύσεως αὐτῆς, ἀπήτησαν δαπάνην μόνον ἐνὸς ἑκατομμυρίου λιτρῶν στερλινῶν, χίλια δὲ πεντακόσια ἑκατομμύρια ἐδαπανήθησαν ἐπὶ τῆς σκληρότητος καὶ τῶν ἐγκλημάτων, εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τῆς βαρβαρότητος ἐπὶ τοῦ κόσμου, εἰς τὸν σκοτισμὸν τῶν ἐθνῶν, εἰς τὴν δι' αἵματος βίασιν σχεδὸν πάσης χώρας ὑπὸ τὸν ἥλιον· ἐν ἐνὶ λόγῳ, ὅταν σκέπτομαι ὅτι τὰ ἑκατομμύρια ταῦτα ἐδαπανήθησαν εἰς τὸν ΠΟΛΕΜΟΝ, τὸ μέγιστον δεινὸν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τὸ μέγιστον ἐγκλημα περιλαμβάνον πᾶν ἄλλο ἐγκλημα εἰς τὸ ἐπικατάρατον ὄνομά του,—ὅταν, λέγω, σκέπτομαι περὶ τούτων ἀπάντων, στρέφω εἰς τὰ ὀπισθεν τοὺς ὀφθαλμούς μετ' αἰσχύνης, μετὰ λύπης, μετ' ἀγανακτήσεως, ἐπὶ τῆς τότε πολιτικῆς μας.

« Ἐὰν τὰ ἑκατὸν μόνον ἐκ τῶν χιλίων πεντακοσίων τούτων ἑκατομμυρίων ἐδαπανῶντο εἰς τὸ προἰεῖν τὰς τέχνας τῆς εἰρήνης, καὶ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τοῦ πλοῦτου, ἅπανα ἡ χώρα ἠδύνατο νὰ ὑπάρχῃ νῦν κεκαλυμμένη μὲ τοιαῦτα ἔργα, ὅποια τὰ συννοῦντα τὴν Λισερπάλον μετὰ τῆς Μαγκεστρίας, καὶ ὁ λαὸς νὰ διάγῃ ἐν ἀνέσει καὶ εὐδαιμονίᾳ, ἀντὶ νὰ καταβαρύνηται μὲ χρέος 800 ἑκατομμυρίων λιτρῶν στερλινῶν, ἅτινα ἐδανείσθημεν ἀφοῦ ἐξωδεύσαμεν ἄλλα ἑπτακόσια.»

Τοιαύτας παρατηρήσεις ἔκαμεν ὁ μέγας οὗτος νομικὸς καὶ πολιτικὸς.

Μᾶς βεβαιούσιν αἱ θεῖαι Γραφαὶ ὅτι ὁ καιρὸς μέλλει νὰ ἔλθῃ, καθ' ὃν ἡ πολιτικὴ τοῦ κόσμου τούτου θέλει μεταβληθῆν ἐξ ὀλοκλήρου, καθ' ὃν αἱ τέχναι τῆς εἰρήνης θέλουσι καλλιεργεῖσθαι παγκοσμίως. Ἡ μέλλουσα αὕτη ἐποχὴ εἰκονίζεται μὲ τὰ ὠραιότερα καὶ προσφιέστερα σχήματα. Τὴν σήμερον ἡ μεγάλη σπουδὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ὁ πόλεμος. Ἀλλ' ὁ καιρὸς ἔρχεται, καθ' ὃν σοφός, δίκαιος, καὶ εἰρηνικὸς βασιλεὺς θέλει ἄρχειν ἐφ' ὅλου τοῦ κόσμου τούτου, καὶ ὁ ἅγιος προφήτης μᾶς λέγει ποῖα θέλει εἶσθαι ἡ πρώτη πρᾶξις τοῦ νέου κυριάρχου. « Καὶ κρινεῖ ἀναμέσον τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐξελέγξει λαὸν πολύν.» Καὶ διατί θέλει τοὺς ἐξελέγξει; Διὰ τοὺς ὀλεθρίους πολέμους καὶ διὰ τὴν αἱματοχυσίαν! Καὶ πῶς θέλουσι δεχθῆ τὰ ἔθνη τὴν ἐπίπληξιν του; « Συγκόψουσι τὰς μαχαίρας αὐτῶν εἰς ἄροτρα, καὶ τὰς ζιβύνας αὐτῶν εἰς δρέπανα· καὶ οὐ λήψεται ἔθνος ἐπὶ ἔθνος μάχαιραν, καὶ οὐ μὴ μάθωσιν ἔτι πολεμεῖν.» (Ἡσ. β'. 4.) Πόσον ἄπειρος πρέπει νὰ ἦναι ἡ δύναμις, ἡ ἰσχύουσα νὰ παράξῃ τοιαύτην μεταβολὴν εἰς τὰ ἔθνη! Ὁ ρόυς τῶν ἀνθρωπίνων αἰσθημάτων θέλει ἐξ ὀλοκλήρου μεταβληθῆ· θέλουσι δὲ σκέπτεσθαι μετὰ θαυμασμοῦ περὶ τῆς μεταβολῆς ταύτης, καὶ θέλουσι ἀποδίδειν αὐτὴν εἰς τὸ ἀληθὲς αἴτιον, ὄχι εἰς τὴν ἐξωτερικὴν παιδείαν,—ὄχι εἰς τὴν ἄπιστον φιλοσοφίαν,—ὄχι εἰς τοὺς σοφοὺς νόμους,—ἀλλ' εἰς τὴν ἐπιβροχὴν τοῦ Εὐαγγελίου, φωτίζοντος τὸν κόσμον, καὶ καθυποτάσσοντος καὶ διευθύνοντος τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων.

Οἱ ἐκπεπληγμένοι καὶ ἀγαλλόμενοι κάτοικοι τοῦ κόσμου θέλουσι λέγει πρὸς ἀλλήλους, « Δεῦτε καὶ ἴδετε τὰ ἔργα τοῦ Κυρίου, ἃ ἔθετο τέρατα ἐπὶ τῆς γῆς· ἀνταναιρῶν πολέμους μέχρι τῶν περάτων τῆς γῆς· τόσον συντριφεῖ, καὶ συγκλάσει ὄπλον, καὶ θυροὺς κατακαύσει ἐν πυρὶ.» Ἐν Ψαλμῷ μέ. Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ὅποια θραύσις τειχῶν, ὄχυρωμάτων, φρουρίων, στόλων, καὶ ὄλων τῶν ὀργάνων τῆς ἀμύνης καὶ τοῦ φόνου—ὅλα θέλουν ἐξολοθρευθῆ. Πόσον ἐνδοξος ἡ θεὰ αὕτη! Τότε ἀληθῶς ὅλα τὰ ἔθνη εὐφρανθήσονται καὶ ἀγαλλιάσονται, ὅτι Ἐμμανουὴλ ὁ ἄρχων τῆς εἰρήνης κρινεῖ λαοὺς ἐν εὐθύτητι, καὶ ἔθνη ὀδηγήσει τότε ἡ γῆ δώσει τὸν καρπὸν αὐτῆς, καὶ εὐλογῆσει ἡμᾶς ὁ Θεὸς, ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ φοβηθήσονται αὐτὸν πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς.